

GRANNE MED EDEFORSEN SEDAN 63 ÅR TILLBAKA

Artikel införd i Norrbottens-Kuriren 1956 signerad E.K.

I 63 år har tant Kristin bott i sin hemtrevliga stuga och lyssnat till bruset från Edeforsen. Dygn efter dygn, månad efter månad, år efter år har hon hört den mäktiga sången. Ingen har varit Edeforsen trognare än tant Kristin. Men nu skall hon bryta upp. Hon är 86 år gammal och synen har blivit svag. Vintern skall hon tillbringa hos en son.

Tant Kristin – det är fru Kristina Granström, född år 1870 i Jokkmokk och änka sedan 1905. Åtta år hade hon varit gift, innan hennes make Nils Petter Granström drunknade i Liggafallet. Fem flottningsarbetare följde honom.

Tant Kristin är en bestämd gammal dam, som inte låter sig överrumplas. Kommer man till hennes lilla stuga vid älvstranden intill Edeforsbron i sällskap med hennes kära vänner, källarmästare Markstedt och hans fru vid turisthotellet i Edefors, då börjar tant Kristin vid kaffebordet berätta minnen från Edeforsen.

Fru Kristina Granström – tant Kristin – har i många år bott ensam vid Edeforsen

Hon och turisthotellet i Edefors är årsbarn, båda stammar från år 1870. Till Edefors kom hon 1894 och fick plats på hotellet som kokerska. År 1897 gifte hon sig och flyttade då till den stuga, som hon alltsedan dess bebott.

När min man dog år 1905 blev jag ensam med mina två barn, berättar hon. Dessutom hade jag omvårdnaden om mina gamla svärföräldrar. Någon socialvård var det inte tal om den tiden och förresten har jag aldrig fått något förrän jag lyfte min första folkpension vid 67 års ålder.

Rodde kofoder i säckar från holmarna.

Det är ett hårt arbetsliv tant Kristin kan se tillbaka på. Efter makens död skötte hon ensam sitt jordbruk. På sommaren sålde hon mjölk och på vintern hemkärnat smör. För att få tillräckligt med vinterfoder rodde hon över till

holmarna i älven, slog själv med lie och hässjade. När höet var torrt rodde hon över det i säckar. Sina kor behöll hon till år 1948. Somrarna 1913-19 arbetade hon på ångbåten som gick i trafik mellan Edefors och Hednoret.

— Det var en trevlig tid med båttrafiken, säger tant Kristin. Det var synd att det tog slut, men nu har ju folk inte lust att färdas så sakta fram.

Det är givet att tant Kristin, som bott i många år vid laxfisket i Edefors vet en hel del om detta. Hon var med på den tiden då det verkligen gjordes storfångster där. Och hon kan laxfiskets historia och kan i detalj berätta om utvecklingskedena.

Engelsmännen hade, berättar hon, bland annat fisket år 1886. De hade hand om fisket även en tid efter det misslyckade kanalbygget. Troligen var det engelsmännens tanke att i första hand tillhandahålla färsk fisk åt sina kanalbyggare. Men det förekom säkert även då att stora mängder lax saltades ned i träkar, som roddes till Hednoret, en sträcka på omkring sex mil, för vidare transport.

Radion brann – ”för stark ström”.

Det dröjde ända till år 1948, innan tant Kristin fick elektrisk belysning i sin stuga. Ett par år senare fick hon telefon och tack vare den har hon under de senare åren kunnat beställa sina varor hos handelsmannen och fått dem tillsända med bussen.

Sedan ett par år tillbaka har tant Kristin inte längre kunnat läsa sin tidning – synen har försvagats. Radio har hon haft men den glädjen tog slut för ett år sedan, då den brann upp. Hennes förklaring är den, att vattenfallsarbetarna ”haft för stark ström till sina maskiner”.

Det är med vemod Tant Kristin tänker på att hennes kära forsar skall försvinna – tekniken gör intrång i den norrbottniska naturen. För henne som i så många år levt granne med forsens torde det nog kännas som ett personligt intrång.

*Tant Kristin, av ortsbefolkningen kallad
”Krongårdskrick”, vid sin laxmina.
Bilden från Hembygdsföreningens arkiv.
(Redaktionens tillägg.)*